

Preadvies
van de
Adviescommissie Strafrecht
inzake
Ontwerp Besluit elektronisch proces-verbaal

In onderhavig besluit worden regels weergegeven met betrekking tot het elektronisch proces-verbaal waarmee uitvoering wordt gegeven aan art. 153 lid 1 Sv.

Hierin worden de eisen geregeld ten aanzien van :

- het elektronische proces-verbaal
- digitale afschriften van processen-verbaal
- de elektronische handtekening
- de elektronische dagtekening
- andere maatregelen ter bescherming van de authenticiteit en integriteit van het proces-verbaal en de opslag ervan.

Het besluit is van belang in verband met de digitalisering van de strafrechtspleging in het kader waarvan processen-verbaal uiteindelijk slechts in digitale vorm worden opgemaakt, opgeslagen en verzonden en een procesdossier slechts in digitale vorm beschikbaar komt, ook al kunnen afschriften ervan in papieren vorm worden gemaakt. Het besluit heeft betrekking op processen-verbaal van opsporingambtenaren in de zin van art. 152 Sv, die voor het bewijs in een strafzaak kunnen worden gebruikt. In het besluit zijn ook regels opgenomen om van papieren processen-verbaal authentieke digitale afschriften te maken. Het besluit is tevens van belang in verband met de invoering van het Geïntegreerd Processysteem Strafrecht (GPS) dat voorziet in de vervanging van het papieren strafdossier door een elektronisch strafdossier.

De Adviescommissie beschikt niet over de deskundigheid om te beoordelen of de in het besluit gekozen opties en middelen om elektronische processen verbaal te voorzien van een elektronische dagtekening, elektronische handtekeningen en daarbij geldende eisen voor het verlenen van certificaten, digitale afschriften, de verzending en bewaring ervan, voldoen aan de optimale eisen die daaraan gesteld mogen worden om te verzekeren dat de authenticiteit en integriteit van het proces-verbaal afdoende gewaarborgd is. Daartoe zouden gekwalificeerde EDP-auditors ('Electronic Data Processing') het besluit moeten beoordelen.

Het is van belang dat er een onafhankelijke en onpartijdige beoordeling van de betrouwbaarheid, beveiliging, effectiviteit en efficiency van dit soort geautomatiseerde informatiesystemen, de organisatie van de automatiseringsafdelingen en de technisch/organisatorische infrastructuur van de geautomatiseerde gegevensverwerking plaatsvindt. In de toelichting op het besluit blijkt daar niet van, maar de adviescommissie dringt erop aan – mocht een dergelijke audit niet reeds hebben plaatsgevonden – dat die alsnog zal plaatsvinden.

Het lijkt al een gepasseerd station, maar de afhankelijkheid van de digitale infrastructuur is groot en als het systeem vastloopt of onverhoopt niet goed functioneert, zullen de gevolgen voor de strafrechtspleging enorm zijn.

De volgende passages in de Nota van toelichting nopen de Adviescommissie tot vragen en opmerkingen:

Ondertekening door opsporingsambtenaar

Op p. 10, waar het gaat over de "geavanceerde elektronische handtekening" staat het volgende:

"De betreffende persoon kan een elektronisch bestand ondertekenen met zijn private sleutel. De ontvanger van dit bestand kan alleen met de bijbehorende publieke sleutel verifiëren of het bericht ongewijzigd is en afkomstig van de bezitter van de bijbehorende (geheime) private sleutel. De private sleutel is uniek voor de ondertekenaar en mag niet bekend raken bij anderen. Om de private sleutel onder zijn uitsluitende controle te kunnen houden zijn er diverse (combinaties van) mogelijkheden. Alvorens een private sleutel te kunnen gebruiken voor het zetten van een handtekening kan een pincode worden geëist, een vingerafdruk of een smartcard waar de private sleutel op staat."

In het besluit wordt voor het proces-verbaal van de opsporingsambtenaar, dat op ambtseed wordt opgemaakt gekozen voor de "gekwalficeerde handtekening" als zijnde een handtekening met het hoogste niveau van betrouwbaarheid. Omdat het voor de geldigheid van het proces-verbaal als bewijsmiddel van groot belang is, dat degene die het proces-verbaal opmaakt ook de persoon is die hieronder zijn handtekening zet, dient naar de mening van de adviescommissie te worden gewerkt met biometrie (bv. vingerafdruk) en is het werken met pincodes en certificaten, smartcards en usb-tokens niet voldoende, nu deze immers gemakkelijk kunnen worden doorgegeven, iets wat in de praktijk ook met andere pincodes en certificaten gebeurt. Uit het besluit blijkt niet dat er bij de "gekwalficeerde handtekening" biometrie wordt toegepast. De adviescommissie dringt erop aan dat dit wel gebeurt, omdat dit de enige manier is om optimaal te verzekeren dat degene die het proces-verbaal opmaakt dit ook ondertekent.

Scannen van papieren processen-verbaal

Op p.12 staat het volgende over het scannen van papieren processen-verbaal:

"Voor de kwaliteit van het digitaal afschrift is het van belang dat zoveel mogelijk wordt gescand van het originele papieren proces-verbaal en dat de scan volledig en leesbaar is."

De adviescommissie is van oordeel dat er altijd dient te worden gescand van het originele papieren proces-verbaal. Anders staat de deur wijd open naar het scannen van stukken waarvan achteraf niet meer kan worden vastgesteld of het de originele stukken waren of niet. Dit geldt temeer nu op p. 13 staat vermeld dat "niet uitgesloten is dat in de nabije toekomst, bijvoorbeeld in het kader van de wettelijke regeling van het elektronisch strafdossier, ook regels worden opgenomen over de substitutie van processen-verbaal. Dan zal de praktijk van het 'dubbel bewaren' van een proces-verbaal, van zowel het originele papieren proces-verbaal als het afschrift in elektronische vorm, tot het verleden kunnen gaan behoren."

Voorts staat op p. 12:

"Als er aanwijzingen zijn dat een digitaal afschrift geen identieke weergave vormt van het papieren proces-verbaal dan is degene die het betreffende document heeft verzonden gehouden te voorzien in een elektronisch proces-verbaal dat voldoet aan de eisen van dit besluit."

De adviescommissie vraagt zich af op welke wijze zou kunnen worden vastgesteld dat het hier niet om een identieke weergave gaat? Wat wordt hiermee bedoeld?

Rotterdam, 20 april 2010

Adviescommissie Strafrecht
prof. mr. T.N.B.M. Spronken, voorzitter,
namens deze, mr. R. Croes-Hoogendoorn, secretaris.